

ART / INTERVIEW

BACK TO CATEGORY HOME

Text by Hazal Ilgım Çelik / Mar 28, 2014

Hayal İncedođan

Yeni sergisi "Leylak Şarabı" art ON'da izleyici ile buluşan İncedoğan'a merak ettiklerimizi sorduk.

Öncelikle Hayal İncedođan kimdir?

Lisans ve yüksek lisans eğitimimi Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim bölümünde yaptım. 2007 yılında New York School of Visual Arts'ın bursuyla 'Resim ve Yeni Medya' alanında çalışmak üzere New York'a gittim. 2005 yılından bu yana da Dokuz Eylül Üniversitesi'nde akademisyen olarak çalışıyorum.

"Leylak Şarabı" adını verdiğin son serginin temelinde hangi duygular var?

Bu sergi, aşkın doğasıyla ve karanlık tarafıyla alakalı. Bugün unuttuğumuz bir şey bana sorarsanız. Hem bugüne ait hem değil. Bu şarkının duygusunu anlatmak için seçilmiş bir tercihti. Bugüne ait çünkü insanlık tarihi kadar eski ve herkesi ilgilendiği için evrensel bir konu. Bugüne ait değil çünkü bugün kimse bir tutkuyu bir noktadan alıp onu daha ileri götürmek için çabalamıyor. Daha hızlı, daha bencil ve daha kendimize dönük yaşıyoruz. Bununla ilgili bir eleştiri yapıyorum sergide. Bir çeşit kaybolma hissini anlatmak için hayal ve gerçek arasına sıkışmış, zaman ve mekan duygusunun kaybolduğu bir yer tasarlamak istedim daha çok. Gerçekte var olmayan bir şeyin peşine düşen ve bunu ararken kendi iç seyahatini anlatan bir kadının hikayesi bu. Bir tür kendinden vazgeçme aynı zamanda kendini reddetme hali diyebilirsiniz. Ve bu kadının dünya ile kurduğu bağlantıya tanıklık ediyor izleyici. Çünkü 'Leylak Şarabı' diye bir şey aslında hiç var olmadı.

Bu sergide yer alan eserlerindeki müzikalite izleyiciye de geçiyor. Hazırlık sürecinde neler dinledin?

Sergiye ilham veren, özellikle bu şarkısının İtalyan bir dj tarafından Nina Simone ve Jeff Buckley'in yorumlarıyla hazırladığı bir mix. Ben genellikle sergi hazırlarken bir duygunun peşinden gidiyorum ve onu tarif etmek için ne gerekliyse o malzemeyi kullanmayı tercih ediyorum. Bu yüzden video, ayna, neon, fotoğraf ve resim gibi farklı malzemeler var sergide. Aynı zamanda biçimsel olarak da birbirinden farklı işler görüyorsunuz ama hepsi bir bütüne hizmet ediyor. Sebebi şarkının bahsettiği ruh halinin esrik bir tarafı oluşu ve bendeki yansımaları en samimi dille anlatmaya çabalamam. Aynı zamanda bir şarkıyı kendime mal etmek istemekle ilgili bu süreç. Sergi yapmanın müzik yapmaktan pek bir farkı olduğunu düşünmüyorum. Benim enstrümanlarım bunlar ve ben de bir dj gibi şarkıya kendimden bir yorum kattığımı düşünüyorum. Beni tanıyanlar Nina Simone'dan vazgeçemediğimi bilirler, onsuz bir hayat düşünemiyorum. En büyük ilham kaynağımdır; hem insan hem de bir sanatçı olarak. Onun dışında iyi bir klasik müzik dinleyicisiyim, Bach çok seviyorum. Ama her zaman yeni şeyler dinlerim ve play-listimi sürekli yenilerim.

İşlerin sanat fuarlarında da izleyiciyle buluştu. İstanbul'daki modern sanat endüstrisi ve sanat fuarları arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsun?

Herkesin bildiği gibi sanat fuarları daha çok show amaçlıdır ve insanların ilgisini çekmek için gösterişli ve çabuk tüketilen işler gösterilir. Bunu genel sanat anlayışla bir tutamayız, orası farklı bir mecradır ve bence kendi tarifi içinde gereklidir de. Ama son dönemde bir sorun olarak gördüğüm şey, sanat alımlayıcısının da beğenisinin hep kolay tüketilen ve aynı işlere odaklı olması. Hala konvansiyonel bir bakış hakim işlere, daha çok el emeği görmek hoşumuza gidiyor. Fikir değil, küçük espriler yada gösterişli işler ilgi çekiyor, izleyici yeniliklere açık değil. Buna karşın kimse bir eserin karşısında uzun zaman harcamayı istemiyor. Oysa bir esere daha uzun süre bakıp anlamaya, duyumsamaya çalışmak çok daha keyiflidir. Çünkü eser de sizden üretildiği süreç kadar emek ister aslında. Bu bir aşk ilişkisi gibi, karşılıklı bir bağ kurmak için gereklidir. Bazen onca şeyin sadece dikkatli birkaç izleyici için yapıldığını düşünüyorum.

İlk sattığın eser hangisiydi? Kendi ürettiğin bir eseri satma fikri seni heyecanlandırıyor mu?

İlk işimi 2005 yılında Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi satın aldı. ‘Kar taneleri’ isimli büyük boy bir resim. O dönemde de, daha çok bu sergide de uzantılarını göreceğiniz motif kavramından yola çıkan eserler üretiyordum. Ürettiğim işlerin satılmasından çok, işin duygusunu, fikrini paylaşmak ve son birkaç sergide olduğu gibi farklı disiplinlerde çalışan insanlarla proje üretmek beni heyecanlandırıyor. Bir fikrin yada hissin yansımalarının herkeste bambaşka olması ve ortaya çıkan şeye birlikte bakmak çok heyecan verici. Oysa izleyici üretim sürecini hiçbir zaman bilmez. Bin bir ruh haliyle aylarca karşısına geçersiniz, bazen iyi gider bazen yorarsınız ve bir şekilde bitirip gösterirsiniz. Sonra izleyici işin karşısına geçer ve sadece birkaç saniyede beğenip beğenmediğine karar verir. Hiç keyifli değil ve adil de değil. Dolayısıyla geri bildirim almayı çok önemsiyorum. Kimseyle paylaşmadan üretmek çok anlamsız olurdu.

İlk kişisel sergin olan “Rüzgar Yabanidir”i 2012 yılında açtın. Öncesinde yer aldığın karma sergilerin hazırlık süreci ile kişisel bir sergininkini nasıl karşılaştırıyorsun?

Temelde farklı olmakla birlikte şöyle bir ortak nokta bulabilirsiniz izlerken, benim işlerim genellikle bir his ve onun tarifi üzerinden oluşmaya başlar ve işin aurasını mekanla olan diyaloguna göre kurmaya çalışırım. Her sergide galeri planına göre eser üretiyorum ve işlerin hikayeye olan ilişkisini vurgulamak için belli bir uyum içinde durmasına çalışıyorum. Bu tek bir işte olsa aynı, bir solo sergide olsa aynı benim için. Kişisel sergi çok daha uzun soluklu bir süreç, bütünlüklü bir kurgu üzerinden gidiyor. Tek bir iş gösterdiğinizdeyse yine hem mekanın hem farklı işlerin yanında nasıl var olacağına karar vermeniz gerekiyor. Bunun dışında her solo sergide hatırlanmak ve kendimden bir iz bırakmak çabası beni motive ediyor. Hem yaşadıklarımı kaydetmek hem onlarla yüzleşmek niyetiyle yola çıkıyorum. Bu aynı zamanda sanatla uğraşmak istememin sebeplerinden biri aynı zamanda. Ama bu serginin diğer işlerime kıyasla daha cesur ve cömert bir tarafı var. Çünkü ilk kez kendi sesimi kullanarak bir video iş gösteriyorum. Bu da sergiyi ziyaret eden herkesle bir çeşit duygusal bir bağ kurmamı sağlıyor. Bunu önemsiyorum.

Üretim sürecine ilham vermiş olan sanatçılar kimler?

Ekrem Yalçındağ sanata ve üretime olan inancımı sağlamamda çok büyük bir destek olmuştur hep. Hem dostum, hem hocam gibidir, ondan çok şey öğrendim. Christopher Wool, Richard Wright, Adrian Ghenie, Brigitte Kowanz eserlerini çok sevdiğim sanatçılardan birkaçı. Onun dışında Richter'i ayin gibi resim yaparken izlemek her sanatçı için büyük bir derstir herhalde.

Eserlerini etkilemiş olan geleneksel sanat anlayışları var mı?

Hayır yok, geleneksel sanatlarla ilişki kurduğumu söylemem. Minyatürü son derece ilginç buluyorum ve ama benim üretimimin çok farklı çıkış noktaları var.